

Sprečavanje i smanjivanje apatridnosti

Konvencija o smanjenju apatridnosti iz 1961. godine

60
YEARS

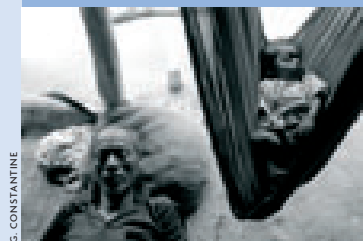
OSOBNI APEL VISOKOG POVJERENIKA UJEDINJENIH NARODA ZA IZBJEGLICE

Milijuni ljudi širom svijeta su apatridi, osobe bez državljanstva što izaziva veliku zabrinutost. Konvencija o smanjenju apatridnosti važno je sredstvo u borbi protiv apatridnosti. Mnoge države već imaju zakonodavstvo usklađeno s odredbama Konvencije i njihova provedba ne košta ih puno. Pa ipak, samo je mali broj država pristupio Konvenciji. I to trebamo promijeniti. Stoga nudim potpunu podršku svog Ureda vladama onih država koje žele postati članice Konvencije o smanjenju apatridnosti.

António Guterres

Naslovnica :

Nepalski dječak iz marginalizirane skupine Dalita odmara se pored svog djeda. Ugrožene skupine u Nepal često su suočene s brojnim preprekama za stjecanje državljanstva i ostvarivanja s tim povezanih prava. Apatridnost, za mnoge ljude širom svijeta, počinje pri rođenju, nerijetko zato što i sami roditelji ne posjeduju državljanstvo. Konvencija o smanjenju apatridnosti iz 1961. godine osmišljena je kako bi osigurala državljanstvo svakom djetetu i ograničila prijenos apatridnosti s jedne generacije na drugu.

ZA IZDAVAČA:

UNHCR
P.O. Box 2500
1211 Ženeva 2
Švicarska

UNHCR, rujun 2010.

ZA HRVATSKO IZDANJE:

UNHCR-ovo Predstavništvo u RH
Radnička cesta 41/VII
10000 Zagreb

Želim više informacija o:

UNHCR-u i njegovom radu s apatridima:

Posjetite UNHCR-ovu internet stranicu o apatridnosti na www.unhcr.org/statelessness. Možete, također, pogledati i Opće zaključke o međunarodnoj zaštiti UNHCR-ovog Izvršnog odbora, pogotovo Zaključak 106 o Identifikaciji, sprečavanju i smanjenju apatridnosti i zaštiti osoba bez državljanstva (2006).

Međunarodnim pravnim aktima koji se bave sprečavanjem i smanjenjem apatridnosti, uključujući Konvenciju o smanjenju apatridnosti iz 1961. godine

Za detaljnije razmatranje Konvencije iz 1961. godine, kao i ostalih međunarodnih normi koje se bave pravom na državljanstvo i izbjegavanjem apatridnosti, pogledajte *Državljanstvo i apatridnost: Priručnik za parlamentarce* (UNHCR i Interparlamentarna unija, 2005, dopunjeno 2008). Hrvatska verzija ove publikacije može se pronaći na web stranici www.unhcr.hr. Posjetite, također, UNHCR-ovu Refworld internet stranicu na www.refworld.org za pristup drugim relevantnim međunarodnim dokumentima.

PROMICANJE PRAVA NA DRŽAVLJANSTVO

Državljanstvo predstavlja pravnu poveznicu između pojedine osobe i dotične države. Ono pruža ljudima osjećaj identiteta, ali, što je još važnije, i mogućnost uživanja širokog spektra prava. Neposjedovanje državljanstva, odnosno apatridnost, može, stoga, ozbiljno naškoditi, a u nekim slučajevima, u potpunosti uništiti život pojedinca.

Članak 15. Opće deklaracije o ljudskim pravima potvrđuje pravo svakog pojedinca na državljanstvo. Ovim riječima međunarodna zajednica potvrdila je da svaka osoba, bez obzira gdje se nalazila, treba posjedovati pravnu poveznicu s nekom državom. Drugim riječima, međunarodni zakon jasno ističe kako apatridnost treba izbjegavati.

Unatoč ovoj čvrstoj međunarodnoj obvezi, novi slučajevi apatridnosti i dalje se pojavljuju. Rješavanje problema apatridnosti predstavlja veliki izazov i u 21. stoljeću, što potvrđuje i podatak o 12 milijuna ljudi bez državljanstva na svijetu.

Države donose odluku o primitku u svoje državljanstvo. Svaka država propisuje kriterije za stjecanje ili gubitak državljanstva u sklopu vlastitog zakonodavstva. Dakle, države su te koje bi same ili u suradnji s drugim državama trebale poduzeti mjere kojima bi osigurale da svatko posjeduje državljanstvo. Iako Opća deklaracija o ljudskim pravima potvrđuje svakom pojedincu pravo na državljanstvo, ona ne utvrđuje na koje to točno državljanstvo osoba ima pravo. Nedostatak jasnih pravila, može, kao posljedicu, imati apatridnost. Države su, prema tome, razvile niz dodatnih standarda, koji su pretočeni 1961. godine u Konvenciju o smanjenju apatridnosti, i time potvrdile potrebu za daljnjom međunarodnom suradnjom i sporazumima kako bi se smanjila i spriječila ova pojava.

Povećava se broj država koje u Konvenciji iz 1961. godine traže smjernice za sprečavanje apatridnosti, svjesne da je i to dio njihovih međunarodnih obveza. Iako je do 1. siječnja 2010. godine, Konvenciju potpisalo samo 37 država, njezin utjecaj je mnogo širi. Naime, mnoge države su preuzele određene elemente Konvencije i uklopile ih u svoje zakonodavstvo.

ZAŠTO JE DRŽAVLJANSTVO BITNO?

Državljanstvo daje ljudima osjećaj identiteta i ključno je za potpuno sudjelovanje u društvu. Ljudi bez državljanstva su, obično, isključeni iz političkih procesa, jer nemaju pravo glasa. Dalje, samo “državljeni” mogu, prema međunarodnom pravu, nesmetano ulaziti i boraviti u svojoj zemlji. Apatridi, stoga, mogu ostati bez prava na boravak ili, još gore, završiti u dugotrajnom pritvoru. Apatridnost, također, uzrokuje i čitav niz poteškoća u drugim područjima, poput ograničenja slobode putovanja, pristupa obrazovanju ili pak zdravstvenoj zaštiti. Apatridnost sprečava ljude u ispunjenju njihovih potencijala te se njezine posljedice mogu odraziti na društvenu koheziju i stabilnost, potencijalno uzrokujući tenzije i raseljenost među stanovništvom. Sprečavanje i smanjivanje apatridnosti učinkoviti je način za borbu protiv jednog od uzroka ovakvih problema.

ZAŠTO JE KONVENCIJA IZ 1961. GODINE VAŽNA I DANAS?

Iako je odavno jasno da se apatridnost treba izbjegavati, te da se taj cilj može postići samo kroz međunarodnu suradnju, mnoge države još uvijek nisu poduzele mjere kojima bi osigurale svakom pojedincu pravo na državljanstvo. Države poduzimaju različite mjere kad su stjecanje i gubitak državljanstva u pitanju, pa ipak neki pojedinci i dalje “upadaju u rupe zakona” i postaju apatridi. Zajednička pravila su, prema tome, potrebna za rješavanje ovakvih problema. Konvencija iz 1961. godine jedini je univerzalni instrument koji razrađuje jasne, detaljne i konkretne mjere kojima bi se trebalo osigurati pravedan i odgovarajući odgovor na prijetnju apatridnosti. Pristupanje Konvenciji iz 1961. godine državama omogućava izbjegavanje i lakše rješavanje sporova vezanih uz državljanstvo te mobiliziranje međunarodne potpore za adekvatno nošenje s problemom sprečavanja i smanjenja apatridnosti. Povećanje broja država potpisnica Konvencije i konsolidacija sustava zajedničkih pravila, također, pridonijet će poboljšanju međunarodnih odnosa i stabilnosti.

Prema službenim podacima, u Hrvatskoj živi oko 9.000 Roma, ali se procjenjuje da je stvarni broj puno veći. Mnogi od njih nemaju riješen status. Obitelj ove djevojčice živi u Capraškoj poljani, najvećem romskom naselju u Sisačko-moslavačkoj županiji. Supružnici žive u maloj kućici, s devetoro djece i desetim na putu. Ipak, majka djevojčice može biti zadovoljna – njena djeca su hrvatski državljani. Iako je proces stjecanja državljanstva bio dugotrajan, danas im je omogućeno ostvariti i druga prava koja imaju državljani Republike Hrvatske. Djeca se školuju, a njihova majka je uvjerenja da je pred njima bolja budućnost.

NA KOJI NAČIN KONVENCIJA IZ 1961. GODINE POMAŽE U SPREČAVANJU APATRIDNOSTI?

KADA SE PRIMJENJUJE KONVENCIJA IZ 1961. GODINE?

Konvencija iz 1961. godine postavlja pravila u slučajevima stjecanja ili gubitka državljanstva, samo ako bi dotična osoba trebala postati apatrid ili osoba bez državljanstva. Drugim riječima, odredbe Konvencije pružaju, detaljno raščlanjene, mjere protiv apatridnosti, koje bi trebalo provesti kroz zakone o državljanstvu dotične države, bez ulazjenja u ostale odredbe ovog zakona. Osim ovih nekoliko mjera, države su slobodne u razradi sadržaja vlastitog zakonodavstva vezanog uz državljanstvo. Ipak, ova pravila moraju biti u skladu s drugim međunarodnim standardima koji se odnose na državljanstvo.

Primjenom mjera razrađenih u Konvenciji iz 1961. godine, država može *spriječiti* pojavu novih slučajeva apatridnosti. Odredbe Konvencije iz 1961. godine su, međutim, jednako važne i za *smanjivanje* ove pojave na dva načina. Prvo, sprečavanje apatridnosti dovodi, tijekom vremena, i do njenog smanjenja. Drugo, kada države usklađuju vlastito zakonodavstvo s odredbama iz Konvencije kako bi se spriječila mogućnost za nastanak apatridnosti u budućnosti, trebale bi iskoristiti tu priliku i za smanjenje apatridnosti. Države, na primjer, mogu primijeniti netom uvedene mjere retroaktivno te tako omogućiti apatridima stjecanje državljanstva.

ŠTO KONVENCIJA IZ 1961. GODINE TRAŽI OD DRŽAVA?

Konvencija o smanjenju apatridnosti iz 1961. godine, kroz četiri glavna područja, navodi detaljne i konkretne mjere koje bi država trebala provoditi ako želi spriječiti i smanjiti apatridnost. UNHCR nudi stručnu pomoć državama koje žele uklopiti ove mjere u svoje zakonodavstvo i praksu.

➤ Mjere za izbjegavanje apatridnosti među djecom

Članci od 1. do 4. bave se sprečavanjem apatridnosti među djecom. Države će osigurati državljanstvo djeci, koja bi, u suprotnom, bila bez državljanstva, a povezana su s njom *rođenjem ili podrijetlom*. Država nije obvezna osigurati državljanstvo djeci rođenoj na svom području koja su preuzela državljanstvo roditelja stranog podrijetla. Državljanstvo se dodjeljuje po rođenju, slovu zakona ili na zahtjev. Prema Konvenciji iz 1961. godine, državama je dopušteno postavljanje uvjeta za stjecanje državljanstva, poput određene dužine boravka na njezinom području. Države su prema članku 2. obvezne dodijeliti državljanstvo nahočadi (djeci pronađenoj na svom državnom području).

➤ Mjere za izbjegavanje apatridnosti uslijed gubitka ili odricanja od državljanstva

Sukladno člancima od 5. do 7. gubitak ili odricanje od državljanstva trebali bi biti mogući samo pod uvjetom prethodnog posjedovanja nekog drugog državljanstva ili određenog jamstva za njegovim stjecanjem. Dvije iznimke ovom pravilu su dopuštene: države mogu oduzeti državljanstvo naturaliziranoj osobi koja živi dulje vrijeme u inozemstvu, te po ispunjenju nekih drugih uvjeta punoljetnim državljanima koji su rođeni u inozemstvu i nisu boravile u državi kada su postale punoljetne.

➤ Mjere za izbjegavanje apatridnosti uslijed oduzimanja državljanstva

Članci 8. i 9. Konvencije iz 1961. godine bave se situacijama oduzimanja

državljanstva. Državama nije dopušteno oduzeti državljanstvo nekoj osobi na osnovi njezine rase, etničkog podrijetla, vjere ili političkog opredjeljenja. Oduzimanje državljanstva, čija bi posljedica bila apatridnost, također je zabranjeno, osim ako ga je pojedinac stekao putem lažnog predstavljanja ili prijevare. Države mogu zadržati pravo oduzimanja državljanstva nekoj osobi, čak i pod prijetnjom apatridnosti, u slučajevima kada su on ili ona počinili djela suprotna obvezi odanosti prema svojoj zemlji ili su formalno prisegnuli na pripadnost nekoj drugoj državi. Pri odlučivanju hoće li pojedinca lišiti državljanstva, država mora uzeti u obzir razmjernost izrečene mjere te sve okolnosti slučaja. Tijekom čitavog postupka oduzimanja državljanstva moraju se poštivati postupovna jamstva.

➤ Mjere za izbjegavanje apatridnosti u kontekstu državne sukcesije

Državna sukcesija, poput ustupanja teritorija jedne države drugoj i stvaranja nove države, može dovesti do apatridnosti ako nisu predviđene odgovarajuće mjere zaštite. Izbjegavanje apatridnosti, u ovakvim slučajevima, neophodno je za promicanje društvene uključenosti i stabilnosti. Članak 10. bavi se specifičnim kontekstom državne sukcesije te tako traži od država uključenje odredaba za sprečavanje apatridnosti u svaki ugovor koji se bavi transferom teritorija. Ukoliko takav ugovor ne postoji, države bi trebale dodijeliti državljanstvo onim osobama koje bi u protivnom postale apatridi.

TRAŽI LI KONVENCIJA IZ 1961. GODINE OD DRŽAVA ISKLJUČIVO PRIHVATANJE NAČELA IUS SOLI?

Ne. Konvencija ne obvezuje države samo na primitak u državljanstvo djece rođene na njenom području (načelo *ius soli*) ili samo djece jednog od njenih državljana (načelo *ius sanguinis*). Ona priznaje legitimitet i rodnog mjesta i podrijetla za stjecanje državljanstva. Konvencija, prema tome, sadrži mjere sprečavanja apatridnosti temeljene na oba načela. Traži se, tako, od država potpisnica primitak u državljanstvo djeteta kojemu prijeti apatridnost, a ima vezu s jednom od njih mjestom rođenja ili podrijetlom. Primitak u državljanstvo, o kojem je ovdje riječ, može, također, biti podvrgnuto još čitavom nizu dodatnih uvjeta.

PREDSTAVLJA LI KONVENCIJA IZ 1961. GODINE JEDINI RELEVANTNI

INSTRUMENT ZA SPREČAVANJE I SMANJENJE APATRIDNOSTI?

Ne. Mnogi drugi međunarodni pravni instrumenti, poput Opće deklaracije o ljudskim pravima, priznaju pravo na državljanstvo i imaju utjecaj na to kako bi se države trebale baviti sprečavanjem i smanjenjem apatridnosti. Primjerice:

- *Konvencija o suzbijanju svih oblika rasne diskriminacije* koja obvezuje države da jamče pravo na državljanstvo bez obzira na rasu, boju kože ili nacionalno ili etničko podrijetlo;
- *Konvencija o pravima djeteta* koja potvrđuje pravo svakog djeteta na stjecanje državljanstva;
- *Konvencija o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena* koja poziva na ravnopravnost muškaraca i žena u pogledu stjecanja državljanstva te prenošenja istog na djecu.

Osim toga, Konvencija o pravnom položaju osoba bez državljanstva iz 1954. godine, uz pružanje posebnih mjera za osobe bez državljanstva, poziva i države na ubrzavanje postupka naturalizacije, a sve u svrhu rješavanja problema apatridnosti.

Postoje, također, i važni regionalni instrumenti koji pomažu u sprečavanju i smanjenju apatridnosti, poput članka 6. Afričke povelje o pravima i dobrobiti djeteta, članka 20. Američke konvencije o ljudskim pravima, članka 7. Pakta o pravima djeteta u islamu te čitav niz odredbi u Europskoj konvenciji o državljanstvu. Mnoge države su, stoga, već preuzele važne međunarodne obveze na polju promicanja prava na državljanstvo i komplementarne su onima u Konvenciji iz 1961. godine. Konvencija, međutim, predstavlja jedini instrument koji nudi zajedničke, univerzalne mjere za izbjegavanje apatridnosti. Na taj način, ona pokriva probleme vezane uz državljanstvo, koji se mogu pojaviti na određenom području, ali i one koji zahtijevaju primjenu zajedničkih pravila od strane država u različitim regijama.

KAKO UNHCR POMAŽE DRŽAVAMA U IZBJEGAVANJU APATRIDNOSTI?

O pća skupština UN-a povjerila je UNHCR-u zadatak pomaganja državama u izbjegavanju apatridnosti, ne samo zato što se problemi izbjeglica i apatrida, ponekad, preklapaju, već zato što problematika apatridnosti zahtijeva pristup sličan bavljenju problematikom izbjeglica. Zaštita nedostaje i jednima i drugima.

UNHCR pomaže državama u provedbi odredaba iz Konvencije o smanjenju apatridnosti iz 1961. godine, nudeći stručne savjete vezane uz zakonodavstvo te potporu u provedbi mjera za sprečavanje i smanjenje apatridnosti. UNHCR-ov globalni mandat, koji se odnosi na apatridnost, proizlazi iz članka 11. Konvencije iz 1961. godine: pružanje pomoći pojedincima, koji potpadaju pod odredbe Konvencije, prilikom podnošenja zahtjeva pred nadležnim državnim tijelima.

VEZA S KONVENCIJOM O PRAVNOM POLOŽAJU OSOBA BEZ DRŽAVLJANSTVA IZ 1954. GODINE

Države se mogu naći suočene s problemom apatridnosti unatoč pristupanju Konvenciji o smanjenju apatridnosti iz 1961. godine i provođenju ostalih međunarodnih pravnih standarda vezanih za ovaj problem. Važno je, prema tome, unaprijed imati spremne mjere za zaštitu osoba bez državljanstva. Konvencija o pravnom položaju osoba bez državljanstva iz 1954. godine osnovni je međunarodni instrument koji ima za cilj regulirati i poboljšati status osoba bez državljanstva i osigurati, bez diskriminacije, ostvarivanje njihovih temeljnih prava i sloboda. Pristupanje Konvenciji iz 1954. i Konvenciji iz 1961. godine ključan je korak u osposobljavanju neke države za borbu protiv apatridnosti. Detaljnije informacije o Konvenciji iz 1954. godine mogu se pronaći u brošuri *Zaštita prava osoba bez državljanstva – Konvencija o pravnom položaju osoba bez državljanstva iz 1954. godine* (UNHCR, 2010)

VAŽNOST PRISTUPANJA KONVENCIJI IZ 1961. GODINE

Pristupanje Konvenciji o smanjenju apatridnosti iz 1961. godine:

- predstavlja način na koji države potvrđuju svoje opredjeljenje za promicanje ljudskih prava i humanitarnih standarda, uključujući i pravo na državljanstvo;
- omogućava državama rješavanje problema koji proizlaze iz različitih pristupa primitku u državljanstvo širom svijeta kroz prihvaćanje zajedničkih mjera za izbjegavanje apatridnosti te bez prebacivanja odgovornosti na suverenitet država;
- potiče pravnu transparentnost i predvidljivost odgovora države na prijetnju apatridnosti kroz promicanje zajedničkih mjera zaštite;
- pruža državama sredstva za izbjegavanje i rješavanje sporova vezanih uz državljanstvo te tako unapređuje međunarodne odnose i stabilnost;
- promicanjem ostvarivanja prava na državljanstvo sprečava se raseljenost;
- nacionalnu sigurnost i stabilnost izbjegavanjem društvenog isključenja i marginalizacije koji proizlaze iz apatridnosti;
- promiče dodjeljivanje prava glasa te puno sudjelovanje pojedinca u društvu;
- pomaže UNHCR-u u mobiliziranju međunarodne potpore za sprečavanje i smanjivanje apatridnosti.

ČESTO POSTAVLJANA PITANJA O PRISTUPANJU

Ovdje ćete naći odgovore na neka od najčešće postavljanih pitanja o pristupanju Konvenciji o smanjenju apatridnosti iz 1961. godine. Daljnja pitanja i pojedinosti opisani su u *Državljanstvo i apatridnost: Priručnik za parlamentarce* (UNHCR i Interparlamentarna unija, 2005, dopunjeno 2008).

■ Je li Konvencija iz 1961. godine relevantna za države koje već imaju definirane mjere za izbjegavanje apatridnosti?

Mnoge države su, već, uklopile mjere za borbu protiv apatridnosti u svoja zakonodavstva. Čak i da je ovo slučaj, pristupanje Konvenciji iz 1961. godine predstavlja veliki korak u borbi protiv apatridnosti. Naime, ovo daje drugim zemljama do znanja da su ove mjere priznate od dotične države i to pomaže u prihvaćanju zajedničkih međunarodnih standarda širom svijeta.

■ Primorava li Konvencija iz 1961. godine države na dozvoljavanje dvojnog državljanstva?

Ne. Države mogu nastaviti sa zabranjivanjem dvojnog državljanstva sve dok zakoni i prakse iz te sfere ne prouzrokuju pojavu apatridnosti. Na primjer, država može zahtijevati od pojedinca odricanje dotadašnjeg državljanstva pri postupku naturalizacije, a sve kako bi se izbjeglo posjedovanje dvojnog državljanstva. Države, međutim, ne smiju dozvoliti nekoj osobi odricanje od državljanstva sve dok ne posjeduje drugo ili jamstvo njegovog stjecanja.

■ Zabranjuje li Konvencija iz 1961. godine bilo kakvo uskraćivanje državljanstva??

Ne. Gubitak ili oduzimanje državljanstva zabranjeno je pod uvjetima Konvencije iz 1961.

godine samo u slučajevima kada za direktnu posljedicu ima apatridnost. Štoviše, kao što je gore objašnjeno, države mogu dopustiti gubitak ili uskraćivanje državljanstva, čak i ako to dovodi do apatridnosti, u ograničenom broju okolnosti, u skladu s daljnjim uvjetima iznesenima u člancima 7. i 8. Konvencije.

■ Može li država izraziti rezerve u odnosu na odredbe Konvencije iz 1961. godine?

Da. Rezerve su dopuštene u vrijeme pristupanja, ali samo u pogledu članka 11. (uloga UNHCR-a), 14. (upućivanje nesuglasica Međunarodnom sudu pravde) ili 15. (područje odgovornosti države ugovornice). U skladu s člankom 8. države, također, mogu usvojiti deklaraciju u vrijeme pristupanja, kojom zadržavaju pravo na oduzimanje državljanstva u slučaju određenih ograničenih okolnosti.

■ Što podrazumijeva pristupanje Konvenciji iz 1961. godine?

Pristupanje Konvenciji iz 1961. godine podrazumijeva obvezu uvođenja određenih mjera zaštite u nacionalno zakonodavstvo. Ovo može značiti donošenje izmjena zakonodavstva o državljanstvu – zadatak za koji UNHCR može pružiti stručnu pomoć. Nadalje, provedba Konvencije iz 1961. godine nije skupa i ne iziskuje pretjerani rad: mjere se većim dijelom automatski primjenjuju, baš

UNHCR/ALUKIN

Žena na fotografiji rođena je u Bosni i Hercegovini, ali u Hrvatskoj živi posljednjih 40 godina. Nikada nije zatražila primitak u hrvatsko državljanstvo iako je, nakon toliko godina života u Hrvatskoj, stekla sve uvjete za stjecanje državljanstva naturalizacijom. Tvrdi da joj nitko nije objasnio da je važno imati državljanstvo države u kojoj živi dugo godina. Neznanje je vrlo često razlog zbog kojeg ljudi godinama ne reguliraju svoj status u zemlji u kojoj borave. Samo manji broj takvih osoba nije upisan u knjige državljana niti jedne države (apatridi). Među apatridima je određeni broj nepismenih, neukih ljudi koji nisu svjesni koja prava im donosi stjecanje državljanstva.

kao i mnoge druge odredbe zakonodavstva o državljanstvu. Nisu potrebne skupe procedure i institucije. Konvencija iz 1961. godine ne obvezuje države potpisnice na izvještavanje. S druge strane, dozvoljavanje pristupa informacijama o zakonodavstvu o državljanstvu drugim državama i UNHCR-u, važno je sredstvo kojim se osigurava pravilno provođenje mjera zaštite od strane država potpisnica. Ovo je, međutim, rijetka pojava.

■ Kako država pristupa Konvenciji iz 1961. godine

Države uvijek mogu pristupiti Konvenciji iz 1961. godine polaganjem instrumenata pri Glavnom tajniku Ujedinjenih naroda. Instrument o pristupanju mora potpisati ministar vanjskih poslova ili predsjednik države ili vlade. Daljnje pojedinosti o procesu pristupa i primjeri instrumenata za pristupanje mogu se naći na www.unhcr.org/statelessness.

MEĐUNARODNI POZIVI NA PRISTUPANJE

Opća skupština UN-a: Šezdeset pet država članice su Konvencije o pravnom položaju osoba bez državljanstva iz 1954. godine, a trideset sedam država članice su Konvencije o smanjenju apatridnosti iz 1961. godine. Opća skupština UN-a potiče države koje još nisu pristupile Konvencijama da to i učine. *Rezolucija Opće skupštine 64/127, Ured Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice, 18. prosinca 2009.*

Odbor za ljudska prava UN-a: Pedeseta godišnjica Konvencije o smanjenju apatridnosti obilježava se 2011. godine. Potiče države, koje to još nisu učinile, na pristupanje ovoj Konvenciji, kao i Konvenciji o pravnom položaju osoba bez državljanstva. *Rezolucija Odbora za ljudska prava 13/02, Ljudska prava i samovoljno lišavanje državljanstva, 25. ožujka, 2010.*

Izvršni odbor UNHCR-a: Potiče države na pristupanje Konvenciji o smanjenju apatridnosti iz 1961. godine, a zemlje članice na ukidanje rezervi. *Zaključak br. 106 (LVII) – 2006.*

Azijsko-afrička pravno savjetodavna organizacija: Poziva zemlje članice na razmatranje potpisivanja Konvencije o pravnom položaju osoba bez državljanstva iz 1954. godine i Konvencije o smanjenju apatridnosti iz 1961. godine kako bi riješili problem apatridnosti na učinkoviti način. *Odluka Poludnevnog stručnog skupa na temu "Pravni identitet i apatridnost", 8. travnja, 2006.*

Glavna skupština Organizacije američkih država: *Zaključci su:* 1. Naglašava se važnost univerzalnih instrumenata za zaštitu osoba bez državljanstva: Konvencija o pravnom položaju osoba bez državljanstva iz 1954. godine i Konvencija o smanjenju apatridnosti iz 1961. godine; 2. Potiču se one države članice, koje to još nisu učinile, na ratificiranje ili pristupanje međunarodnim instrumentima koji se bave apatridima te da usvoje postupke i institucionalne mehanizme za njihovu primjenu. *Rezolucija Opće skupštine, AG/RES. 2599 (XL-O/10), Sprečavanje i smanjenje apatridnosti i zaštita apatrida u Americama, 8. lipnja 2010.*

PRIMJER INSTRUMENTA ZA PRISTUPANJE KONVENCIJI O SMANJENJU APATRIDNOSTI IZ 1961.

BUDUĆI DA su Konvenciju o smanjenju apatridnosti usvojili ovlašteni diplomatski predstavnici 13. (trinaestog) kolovoza 1961. (tisuću devetsto šezdeset i prve) godine, te je otvorena za pristupanje u skladu s člankom 16;

I BUDUĆI DA je u stavku 3. članka 16. navedeno da će pristupanje biti izvršeno polaganjem isprave pri Glavnom tajniku Ujedinjenih Naroda;

STOGA niže potpisani [predsjednik države, predsjednik vlade, odnosno ministar vanjskih poslova] objavljuje pristupanje [države].

IZDAO i potpisao u _____ na današnji dan, _____
_____ dvije tisuće i _____ godine.

[Državni pečat i potpis čuvara pečata, ukoliko je to slučaj]

[Potpis predsjednika države, predsjednika vlade, ili ministra vanjskih poslova]